

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów - szkolenia i doradztwo dla JST w województwie pomorskim

prowadząca – Ewa Halska

Program dnia - moduł 2 – dzień 2

- ⇒ Edukacja w strategicznych dokumentach rozwoju kraju
- ⇒ Istota i rola planowania strategicznego
- ⇒ Budowanie planu strategicznego – struktura dokumentu
- ⇒ Budżet jako środek do realizacji celu - *Jakość czy jakość?*
Lokalna polityka oświatowa w realizacji zadań oświatowych

Przedstawione podczas szkolenia prezentacje przygotowano na podstawie materiałów z projektu pilotażowego „Wsparcie kadry jednostek samorządu terytorialnego w zarządzaniu oświatą ukierunkowanym na rozwój szkół i kompetencji kluczowych uczniów” współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego, realizowanego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji. <https://www.ore.edu.pl/2017/10/pilotaz-dla-samorzadow-materialy-szkoleniowe/>

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Edukacja w strategicznych dokumentach rozwoju kraju

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Administracja rządowa od 2006 r. konsekwentnie buduje

system zarządzania zintegrowanym rozwojem Polski

Podstawą tych działań jest;

[ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju](#)

- ⇒ pakiet strategii
- ⇒ porządkowane są dotychczas obowiązujące dokumenty
- ⇒ przyjęto także ustawy tworzące ramy prawne dla zaproponowanych rozwiązań

Podstawowa zasada polityki rozwoju

art. 2. Przez politykę rozwoju rozumie się

zespół wzajemnie powiązanych działań

podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju, spójności społeczno-gospodarczej, regionalnej i przestrzennej, podnoszenia konkurencyjności gospodarki oraz tworzenia nowych miejsc pracy

w skali krajowej, regionalnej lub lokalnej.

art. 3. Politykę rozwoju prowadzą:

- 1) Rada Ministrów;
- 2) samorząd województwa;
- 2a) związki metropolitalne;
- 3) samorząd powiatowy i gminny.**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Europejska polityka spójności w Polsce

art. 14c

W celu zapewnienia realizacji europejskiej polityki spójności w Polsce tworzy się dokument.....ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące

- ⇒ Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
- ⇒ Europejskiego Funduszu Społecznego;
- ⇒ oraz Funduszu Spójności;

i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999, zwany dalej „narodową strategią spójności”.

art. 14d

Zasady wieloletniego finansowania realizacji polityki rozwoju określają przepisy o finansach publicznych.

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Hierarchiczny system dokumentów strategicznych kraju

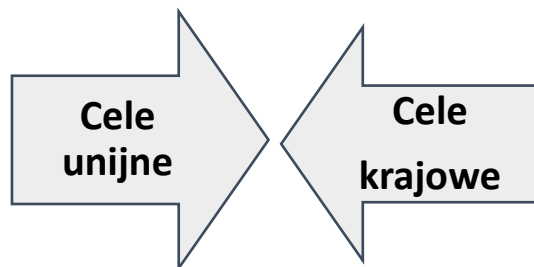

Edukacja obszarem istotnym dla rozwoju

Europa 2020 to unijna strategia wzrostu na najbliższe dziesięciolecie, w którym wyznaczono plan działań (*wskaźników, mierników*) w 5 obszarach;

1. Zatrudnienie...
  2. Innowacje.....
  - 3. Edukacja....**
  4. Włączenia społeczne....
  5. Zmiana klimatu/energii...
- które należy osiągnąć do 2020 r.

W każdym z tych obszarów państwa członkowskie wyznaczyły własne cele krajowe.

Wartości jakie Polska zadeklarowała do osiągnięcia w zakresie 5 obszarów Strategii Europa 2020

1. Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat na poziomie 71%
2. Poziom nakładów na badania i rozwój (B+R) w wysokości 1,7% PKB
3. Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej do poziomu ok. 96 Mtoe
- 4. Zmniejszenie do 4,5% odsetka osób wczesnie porzucających naukę oraz zwiększenie do 45% odsetka osób z wykształceniem wyższym w wieku 30-34 lat**
5. Obniżenie o 1,5 mln liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym

Konieczność aktualizacji krajowych programów reform

Krajowe Programy Reform (KPR) to główne narzędzie służące realizacji strategii „Europa 2020” na szczeblu państw UE.

W roku 2016, po raz pierwszy w historii Semestru Europejskiego

- KE wyraziła oczekiwanie, aby w aktualizacji KPR znalazła się odpowiedź na kluczowe wyzwania, określone przez KE w sprawozdaniu krajowym (ang. Country report).

Rada Ministrów 26 kwietnia 2016 r. przyjęła aktualizację 2016/2017 KPR

[Krajowy Program na rzecz realizacji strategii "Europa 2020".](#)

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Zmiana podejścia do rozwoju kraju – aktualizacja kierunków interwencji

Uzasadnienie wprowadzenia korekty do dokumentów zarządzania krajem

„Raport o rozwoju społeczno-gospodarczym, regionalnym oraz przestrzennym”, przyjęty przez RM

- 6 czerwca 2016 r.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju

do roku 2020 z perspektywą do 2030 r. przyjęta 14 lutego 2017 r. (418 stron)

Wiodąca zasada - zrównoważonego rozwoju całego kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym, środowiskowym i terytorialnym oraz założenie, że z efektów Strategii skorzystają wszyscy obywatele.

Wizja rozwoju opisanego w Strategii została osadzona na założeniu

silnej polskiej gospodarki i sprawnego państwa

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Edukacja w wizji Odpowiedzialnego Rozwoju

Edukacja i jej jakość - są warunkiem realizacji wizji państwa

a zasoby ludzi

⇒ dobrze wykształconych,

⇒ posiadających umiejętności twórcze i innowacyjne,

niezbędnym warunkiem zakładanego rozwoju.

Dla systemu edukacji (zwłaszcza w obszarze szkolnictwa zawodowego) tak postawiony cel Strategii

stanowi wyzwanie do wielu koniecznych reform

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Edukacja w Krajowym Programie Reform

1. Poprawa dostępności form wczesnej edukacji i opieki, w tym edukacji przedszkolnej
2. Lepsze dostosowanie kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy
3. Poprawa jakości edukacji (jakości pracy szkół i placówek edukacyjnych), doskonalenie metod i warunków nauczania i wychowania, ulepszanie organizacji pracy oraz podnoszenie kompetencji kadry
4. Opieranie polityki edukacyjnej na kompleksowej i spójnej strategii uczenia się przez całe życie, ze szczególnym uwzględnieniem poprawy w zakresie upowszechnienia uczenia się dorosłych

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Młodzież niekontynuująca nauki

Wskaźnik jest obliczany, jako udział osób w wieku 18–24 lata z wykształceniem, co najwyżej gimnazjalnym, które nie kontynuują nauki i nie dokończają się w ludności ogółem w tej samej grupie wieku

W tym zakresie Polska osiąga lepsze wyniki od średniej UE – założenie UE poniżej poniżej 10 %

Wskaźnik w strategii Europa 2020	Wartość bazowa dla Polski 2011 rok	Wartość docelowa dla Polski 2020 rok
poniżej 10%	5,6%	4,5%

Aktualnym wyzwaniem dla polskiego systemu edukacji jest

doskonalenie w kierunku bardziej praktycznego podejścia do nauki

oraz lepszego dopasowania systemu edukacji do wymagań stawianych przez pracodawców i rynek pracy

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Odsetek osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie

Wskaźnik obliczany jest, jako udział osób w wieku 30-34 lata z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie osób w tym samym wieku

Wskaźnik w strategii Europa 2020	Wartość, jaką Polska osiągnęła w 2014 roku	Wartość docelowa dla Polski 2020 rok
40%	42,1%	45%

Kolejne lata należy wykorzystać dla

poprawy jakości wykształcenia wyższego poprzez dopasowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy

Jako uzasadnienie takiego kierunku zmian autorzy wskazują duży odsetek osób dorosłych z niskim poziomem umiejętności ogólnych i zawodowych

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Wyrównanie dostępu do uczenia się przez całe życie – głównym wyzwaniem dla systemu edukacji i szkolnictwa wyższego

Z przytoczonych analiz wynika, że aktualny stan edukacji (systemu oświaty i systemu szkolnictwa wyższego), mimo że osiągnęły wskaźniki ilościowe uzgodnione z UE, **nie są w stanie realizować celów Strategii**

Rozwój....

Dla jakości kapitału ludzkiego i społecznego w Polsce kluczowe jest podjęcie działań m.in. w zakresie **poprawy jakości** systemu edukacji formalnej i nieformalnej dla wszystkich grup wiekowych

Edukacja w celach i oczekiwanych rezultatach Strategii

- ⇒ **Dobry start** – pełne upowszechnienie wysokiej jakości edukacji dzieci w wieku przedszkolnym
- ⇒ **Wysokiej jakości system oświaty** – innowacyjny, powiązany z rynkiem pracy i spójny społecznie
- ⇒ **Wysoka jakość systemu szkolnictwa wyższego** – powiązanego z rynkiem pracy, otwartego na pozyskiwanie potencjału intelektualnego dla przemysłu i gospodarki
- ⇒ **Upowszechnienie formalnej i nieformalnej edukacji dla dorosłych**, w tym usług edukacyjnych zintegrowanych z zatrudnieniem, wsparciem rodziny, uczestnictwem w kulturze i aktywnością społeczną

Planowane kierunki działań w systemie oświaty

Głównym kierunkiem interwencji w systemie edukacji
jest **dopasowanie kształcenia do potrzeb nowoczesnej gospodarki**

Kompetencje kluczowe

Poprawa innowacyjności szkół i placówek oświatowych;

- ⇒ Nowa podstawa programowa- komunikowanie się w języku ojczystym i w językach obcych oraz aktywne uczestnictwo w życiu społecznym.
- ⇒ Kształtowanie u uczniów takich cech jak kreatywność, inicjatywność, innowacyjność, przedsiębiorczość i umiejętności pracy zespołowej
- ⇒ Aktywne i projektowe metody pracy uczniów z wykorzystaniem TIK
- ⇒ Operacjonalizacja wiedzy zdobytej w szkole
- ⇒ Metody kształcenia i doskonalenia nauczycieli powiązane z wymaganiami, jakie państwo stawia szkole

Dopasowanie szkolnictwa zawodowego do potrzeb nowoczesnej gospodarki;

- ⇒ Zbudowane na modelu dualnym (szkoła-pracodawca) oraz poprzez kształcenie w rzeczywistym środowisku pracy
- ⇒ Modernizacja treści oraz metod kształcenia i szkolenia zawodowego
- ⇒ Instytucjonalna popularyzacja szkolnictwa zawodowego wśród uczniów i rozwój doradztwa zawodowego

Kompetencje kluczowe – europejski azymut dla edukacji

Ogłoszona w listopadzie 2012 r. przez KE strategia pod hasłem - *Nowe podejście do edukacji* wyraźnie wskazuje na potrzebę zmian w systemach kształcenia i szkolenia państw członkowskich, by były one w stanie zapewnić młodym ludziom rozwój umiejętności i kompetencji, których wymaga się obecnie od pracowników, a które nie zawsze w odpowiednim stopniu udaje się zdobyć w procesie edukacji

„Zaleceniach Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r.

w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie”

Kompetencje Kluczowe są definiowane jako połączenie wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji

Wszystkie kraje europejskie w odpowiedzi na bieżące potrzeby społeczne odnotowały wyraźny postęp w uwzględnianiu kluczowych umiejętności w regulacjach prawnych oraz w programach nauczania

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Kompetencje kluczowe dla polskiego systemu edukacji

Ustanowiono osiem kompetencji kluczowych:

- 1) porozumiewanie się w języku ojczystym
- 2) porozumiewanie się w językach obcych
- 3) kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne
- 4) kompetencje informatyczne
- 5) umiejętność uczenia się
- 6) kompetencje społeczne i obywatelskie
- 7) inicjatywność i przedsiębiorczość
- 8) świadomość i ekspresja kulturalna

Kompetencje w szkole kształtujemy nie poprzez to czego uczymy - ale JAK uczymy!

W jakich warunkach?

Jakimi metodami ?

Jakie osiągamy efekty?

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Kompetencje kluczowe są uwzględnione w podstawie programowej

Rozporządzenie MEN z dnia 14 lutego 2017 r.

w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 356)

Projekt pokazuje - jak JST może wspierać swoje szkoły w skutecznej realizacji tego zadania

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

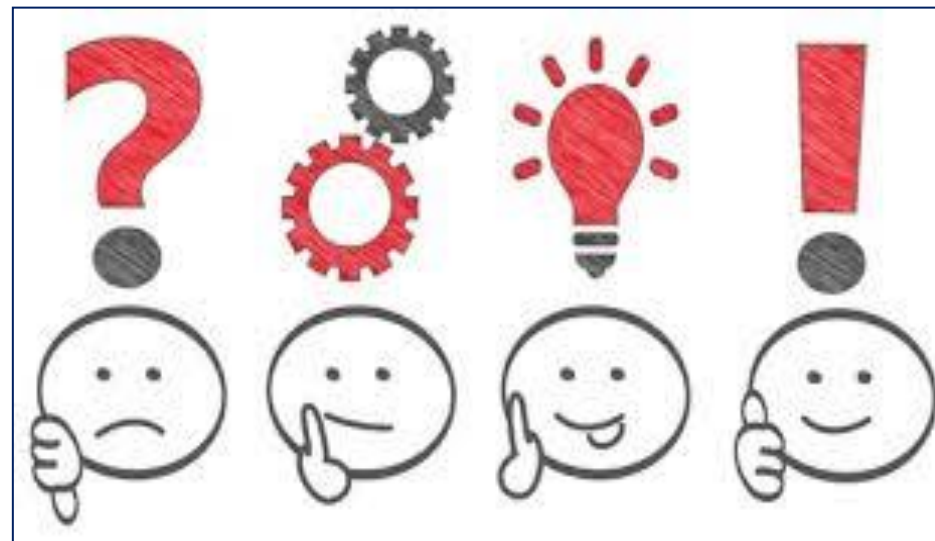
Strategia jest gruntowną refleksją nad stanem państwa
i kierunkach jego naprawy

W obszarze edukacji

nie proponuje się podniesienia wskaźników ilościowych,
ale wizję gruntownej reformy jakości
nauczania, wychowania i opieki

*Kierunki działań w systemie oświaty
mogą stać się kosmetyczną zmianą systemu edukacji
albo reformą cywilizacyjną*

Czego dzieci i młodzież powinny uczyć się w szkole?

Albert Camus powiedział kiedyś, że

***“szkoła przygotowuje dzieci
do życia w świecie,
który nie istnieje”.***

Co usłyszę, zapomnę.

Co zobaczę, zapamiętam.

Co zrobię, zrozumiem.

Istota i rola zarządzania strategicznego

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Jeśli nie wiesz dokąd idziesz?

Każda droga wyda Ci się słuszna

Jednym z obowiązków ustawowych JST jest przygotowanie *Informacji o stanie ...*

1. W oparciu o jakie dane przygotowujecie *Informację o stanie realizacji zadań oświatowych?*
2. Jakimi zasadami kierujecie się przygotowując *Informację?*
3. Kto przygotowuje *Informację?*
4. Co się dzieje dalej z *Informacją o stanie realizacji zadań oświatowych?*

czas – 15 min.

Ćwiczenie 1

W jaki sposób zarządzacie Państwo swoją oświatą?

czyli...

Jakie zasady/reguły dominują w bieżącej realizacji Waszej polityki oświatowej ?

Ćwiczenie 1- cd.

**W oparciu o następny slajd
– zastanówcie się,
który typ zarządzania u Was przeważa/dominuje?**

Administrowanie a zarządzanie strategiczne

Cecha	Administrowanie	Zarządzanie strategiczne
Horyzont czasu	Krótki	Długi
Precyzja	Duża	Miała
Działanie	Efektywność	Efekt
Orientacja	Robienie rzeczy właściwie	Robienie rzeczy właściwych

Administrowanie $\neq$ Zarządzanie!

Zarządzać czy administrować?

- ⇒ Myślenie strategiczne można zignorować, można je uznać za przemijającą modę w zarządzaniu, ale można zaryzykować i zacząć się go uczyć
- ⇒ Odkrycie wzrostu jakości zarządzania i efektów płynących z tego faktu będzie skutecznym motywatorem do dalszych działań
- ⇒ Wiedząc jakie działania są właściwe i koncentrując się na efektach można efektywnie dążyć do osiągnięcia celów i osiągać sukces
- ⇒ Potrzebne jest do tego narzędzie - dobra strategia...

Ograniczenia zarządzania strategicznego w oświacie

1. Narzucone z góry ramy działania

Cele istnienia instytucji edukacyjnych zostały jasno określone w dokumentach rządowych

– tworzenie lokalnych strategii oświatowych musi się odbywać w wyznaczonych przez nie ramach

⇒ zakres wyborów strategicznych stojących przed instytucjami edukacyjnymi i JST jest więc mocno ograniczony

⇒ Instytucje te są zobowiązane osiągać cele, które stawia przed nimi ministerstwo

Źródło: Anna Witek-Crabb, „Zarządzanie strategiczne systemem oświaty – wyzwania i metody”, [w:] *Współczesne Zarządzanie* 3/2012

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Ograniczenia zarządzania strategicznego w oświacie

2. Ograniczone środki

- ⇒ Oświata nieustannie *zмага się* z niedofinansowaniem
  - przy ograniczonych środkach finansowych łatwiej podejmować decyzje wynikające z posiadanych zasobów, a nie te, które wynikają z refleksji strategicznej, obranych priorytetów i sytuacji w otoczeniu
- ⇒ W zarządzaniu strategicznym oświatą trudno o motywację finansową
  - efekty dobrych i skutecznych strategii oświatowych rzadko dają się przeliczyć na korzyści finansowe dla tych, którzy je urzeczywistnili

Źródło: Anna Witek-Crabb, „Zarządzanie strategiczne systemem oświaty – wyzwania i metody”, [w:] *Współczesne Zarządzanie* 3/2012

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Ograniczenia zarządzania strategicznego w oświacie

3. Brak konkurencji?

- ⇒ Rynek (klienci i konkurenci) motywują do podjęcia działań doskonalących i tworzenia innowacyjnych strategii
- ⇒ Czy rzeczywiście w przypadku oświaty mamy do czynienia z naturalnym monopolem?
  - Brak konkurencji w oświacie może być złudny
  - Przyczyny mechanizmów konkurencji w oświacie:
    - niż demograficzny
    - technologizacja i informatyzacja procesu nauczania
    - większa mobilność obywateli

Źródło: Anna Witek-Crabb, „Zarządzanie strategiczne systemem oświaty – wyzwania i metody”, [w:] Współczesne Zarządzanie 3/2012

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Ograniczenia zarządzania strategicznego w oświacie

4. Kadencyjność i polityka

⇒ Kadencyjność władz samorządowych sprzyja:

- myśleniu w perspektywie czasu trwania kadencji
- działaniom mało ryzykownym i niekontrowersyjnym
- unikaniu wyrazistych wyborów
- zmiana władzy generuje pokusę odcięcia się od poprzedników bardziej dla zasady, niż z merytorycznego uzasadnienia

źródło: Anna Witek-Crabb, „Zarządzanie strategiczne systemem oświaty – wyzwania i metody” [w:] Współczesne Zarządzanie 3/2012

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Latający przyrząd

- ⇒ Jaki jest efekt Waszej pracy?
- ⇒ Komu i ile razy udało się trafić w tarczę?
- ⇒ Jak się czuliście wykonując to ćwiczenie?
- ⇒ Jakie są powody wielu nieudanych prób?
- ⇒ Co to znaczy w kontekście zarządzania strategicznego?
- ⇒ Jakie wnioski z tego płyną do Waszej codziennej pracy?

Efekt $\neq$ Efektywność!

Do celu może prowadzić wiele dróg

Bo wymaga najniższych nakładów:
czasowych, finansowych, osobowych
i wielu, wielu innych...

Ale tylko jedna jest właściwa

Zarządzanie strategiczne - definicje

Zarządzanie strategiczne - koncepcja pojmowania procesu zarządzania jako jednej zintegrowanej całości, którą nazwać można systemem totalnego przeciwdziałania niekorzystnym trendom zewnętrznym.

J. Jeżak

Zarządzanie strategiczne - działanie polegające na tworzeniu systemowych gwarancji przetrwania organizacji w bliżej nieokreślonych, a jednocześnie w krytycznie istotnych dla przetrwania warunkach.

K. Obłój

Zarządzanie strategiczne w edukacji

to proces informacyjno-decyzyjny (**wspomagany funkcjami planowania, organizacji i kontroli**), którego celem jest rozstrzygnięcie o kluczowych problemach działalności i rozwoju systemu edukacji, ze szczególnym uwzględnieniem oddziaływań otoczenia i węzłowych czynników własnego potencjału.

Cel zarządzania strategicznego

Tworzenie i realizacja
realnej, skutecznej i użytecznej oraz mierzalnej
polityki oświatowej w JST
ma odzwierciedlenie w dokumencie bazowym
określonym w literaturze mianem – „Strategia”

W praktyce jest to plan strategiczny, który stanowi narzędzie jako środek zarządzania w realizacji polityki oświatowej gminy/miasta/powiatu

Dobrze określone cele powinny być:

- ⇒ Skonkretyzowane - należy je określać możliwie konkretnie
- ⇒ Mierzalne - cel musi mieć swój wskaźnik, na podstawie którego będzie oceniana jego realizacja
- ⇒ Akceptowalne - osoby, muszą akceptować cel wyznaczony do osiągnięcia inaczej jego osiągnięcie może być utrudnione
- ⇒ Realne – posiadane zasoby muszą być wystarczające dla realizacji zadań pozwalających osiągnąć cel
- ⇒ Terminowe -powinny posiadać termin ich osiągnięcia
- ⇒ ekscytujące – motywacyjny dla pracownika – *entuzjazm i zaangażowanie po stronie pracownika* -> on sam tego chce
- ⇒ rejestrowane - cel zapisany i widoczny jako ważny

Atrybuty zarządzania strategicznego

- ⇒ Świadomość celu
- ⇒ Trafna ocena zmian w otoczeniu
- ⇒ Otwartość na zmiany
- ⇒ Myślenie strategiczne

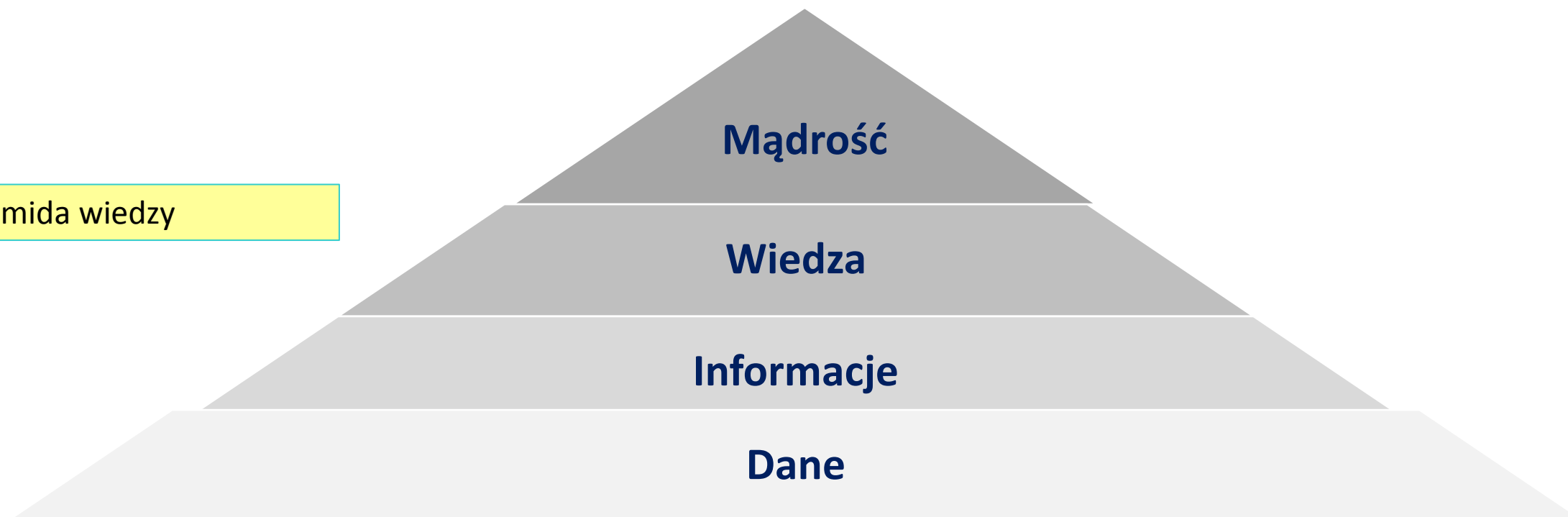

Myślenie strategiczne

- ⇒ Dane same z siebie o niczym nie informują. Ważny jest kontekst, w jakim dane są przetwarzane i interpretowane
- ⇒ Informacja, to zinterpretowane dane. Rodzi się w głowie odbiorcy informacji
- ⇒ Znajomość danych i informacji nie gwarantuje wzrostu wiedzy. Wiedza jest zawsze w umyśle i tylko dzieląc się nią w relacji z innymi, dajesz sobie i innym szansę na rozwój
- ⇒ Mądrość nie konkuruje z nikim i niczym – po prostu jest!

Myślenie strategiczne

Piramida wiedzy

**Dane, informacje, wiedza i mądrość są zawsze ze sobą systemowo powiązane.
Nie przeceniaj żadnego elementu.
Dąż do wyrażania mądrości, bo ona wnosi nową wartość i jakość!**

Etapy zarządzania strategicznego

- ⇒ **Prognoza** - stałe badanie otoczenia w celu wykrycia i analizy trendów, które mogą stanowić szanse i zagrożenia dla systemu edukacji
- ⇒ **Analiza systemu edukacji** - diagnoza procesów i struktur, ujawniająca rzeczywisty potencjał (ludzki, ekonomiczno-finansowy)
- ⇒ **Wybór oraz praktyczna realizacja strategii rozwoju edukacji** – harmonogram, sposoby i metody monitoringu, ewaluacji, kontrola i modyfikacja

Zarządzanie strategiczne jako element procesu

Pięć zadań w procesie zarządzania strategicznego

Stworzenie koncepcji, wizji i misji

Określenie celów i priorytetów

Zaprojektowanie strategii

Wdrożenie strategii

Ocena i korekta strategii

Strategia a zarządzanie strategiczne

Strategia

- ⇒ Długofalowa, kompleksowa koncepcja rozwoju
- ⇒ Jest wsparta planami realizacyjnymi
- ⇒ Strategia oznacza wybór, a jej przyjęcie (uchwała) – gotowość do realizacji

Zarządzanie strategiczne

- ⇒ Sztuka kierowania rozwojem organizacji w długim okresie
- ⇒ Umiejętność wykorzystywania szans w jej otoczeniu
- ⇒ Umiejętność unikania zagrożeń w jej otoczeniu

Cechy dobrej strategii

Strategia to proces:

- ⇒ czytelny, transparentny
- ⇒ monitorowany
- ⇒ kontrolowany
- ⇒ ewaluowany

Od konsekwencji powyższych działań zależy:

- efektywność
- skuteczność
- sukces

Znając istotę i rolę zarządzania strategicznego

By zarządzać strategicznie
oświatą potrzebuję...

Zapraszam na przerwę

Budowa strategii /planu strategicznego

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Plan podnoszenia jakości usług oświatowych oraz wspomaganie szkół w zakresie rozwoju kompetencji kluczowych uczniów

to plan konkretnych działań wynikających z długoterminowej wizji rozwoju oświaty ukierunkowanej na realizację celów edukacyjnych

Wskazane jest, aby tworzenie i realizacja planu odbywały się przy wsparciu zawiązanej lokalnie koalicji na rzecz rozwoju oświaty.

W jej skład powinny wchodzić zarówno podmioty publiczne jak i społeczne np. przedstawiciele środowiska:

- ⇒ nauczycieli
- ⇒ rodziców
- ⇒ mieszkańców
- ⇒ przedsiębiorstw

zainteresowanych poprawą i/lub rozwojem oświaty w danej JST.

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Krosno miastem strategicznie zarzadzanej edukacji

Grupa 1 –

Czy dzialania miasta Krosno sa mozliwe do realizacji w mniejszych gminach?

Grupa 2 –

Co trzeba by w tych dzialaniach zmodernizowac?

Grupa 3 –

Co moze byc motorem zmiany sposobu zarzadzania edukacja w JST?

Etapy w procesie tworzenia strategii/planu strategicznego

1.

2.

3.

4.

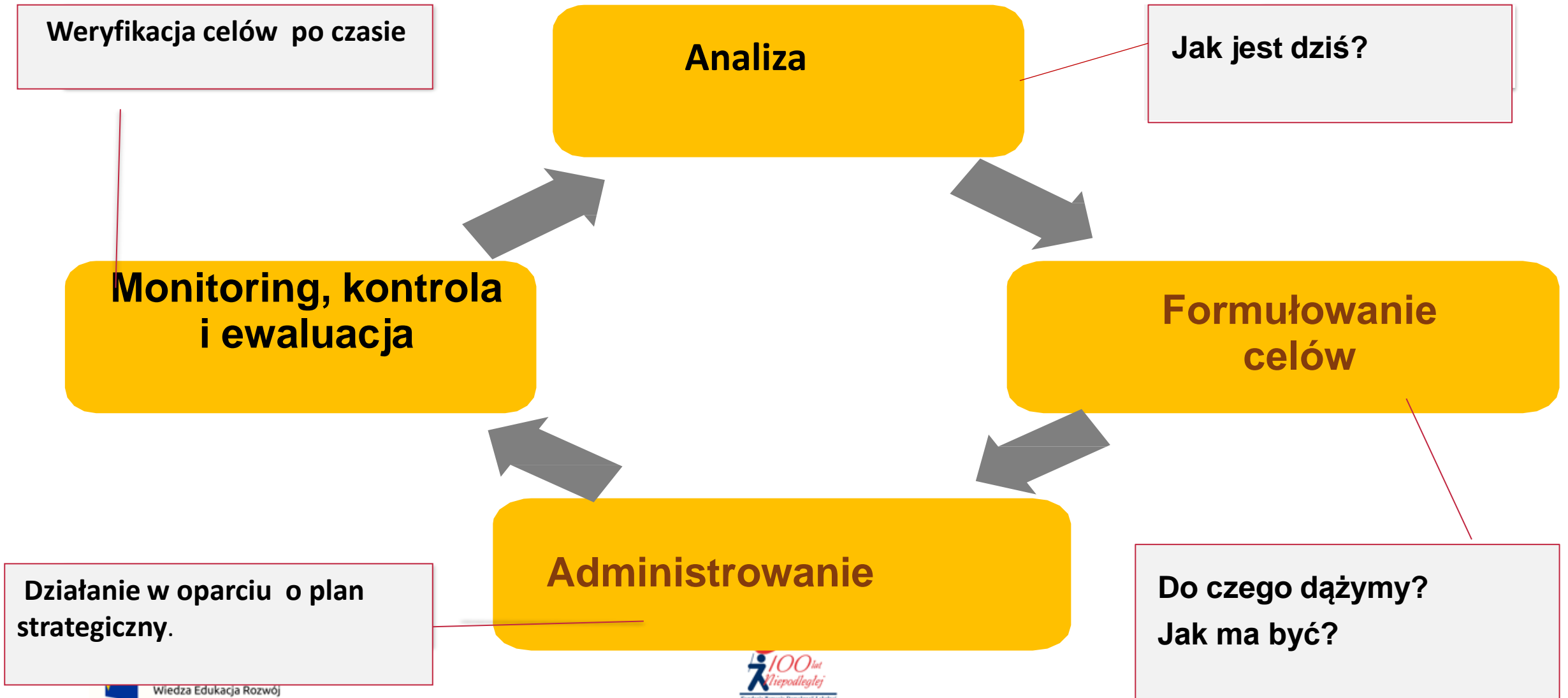
....

....

Proces budowy strategii

Metodyka budowy strategii

Etapy w procesie tworzenia strategii

1. Diagnoza sektora edukacyjnego – wnioski z analiz

2. Wybór priorytetów i celów

3. Stworzenie planu strategicznego

4. Opracowanie struktury kosztów

5. Zaprojektowanie struktury monitoringu

6. Spisanie wniosków i akceptacja wdrożenia

Cele i zadania - formułowanie

Cele

Co?

- wynik

Gdzie?

- lokalizacja

Kiedy?

- termin

Zadania

Kto?

- osoba odpowiedzialna

Czym?

- budżet
- Uprawnienia i odpowiedzialność

Jak?

- sposób realizacji

Planowanie i formułowanie

- ⇒ Misja - deklaracja określająca koncepcję działania
- ⇒ Wizja – istota zarządzania strategicznego (*co chcemy osiągnąć, do czego dążymy*)
- ⇒ Cele strategiczne
- ⇒ Sposoby osiągnięcia celów strategicznych – **Plan strategiczny**
cele operacyjne - spodziewane efekty (mierzone wskaźnikami) sposoby ich osiągnięcia w postaci zadań, termin realizacji, koszty-*oszacowanie*

Co chcemy osiągnąć?

- Cele strategiczne
- Cele operacyjne

Jak będziemy mierzyć osiągnięcie celów?

- Wskaźnik osiągnięcia celu
- Mierniki

Jaki jest pożądany poziom osiągnięcia celu ?

Wartość pożądana wskaźnika

Jakie inicjatywy są niezbędne do osiągnięcia celu?

- Plan działań
- Harmonogram realizacji zadań

Wdrażanie i realizacja

- ⇒ Implementacja zatwierdzonej strategii
- ⇒ Monitoring – plan, zakres
  - pozyskiwanie i dokumentowanie danych
  - weryfikacja danych - porównanie wskaźników wykonanych z planowanymi
  - wnioskowanie na podstawie wskaźników

- ⇒ **Wykorzystanie wyników monitoringu do zarządzania strategicznego - kształtowania lokalnej polityki oświatowej**
  - formułowanie rekomendacji
  - wprowadzanie modyfikacji - korekt do planów i sposobów realizacji strategii
  - udostępnianie wyników - *wskaźników, wniosków i rekomendacji*

Instytucjonalizacja strategii

- ⇒ Warunkiem koniecznym, zapewniającym powodzenie procesu jest jego **uspółecznienie** zarówno na etapie tworzenia jak i wdrażania.
- ⇒ Udział samorządu, społeczności lokalnej oraz ewentualne wykorzystanie wiedzy ekspertów zewnętrznych jest gwarantem powodzenia realizacji tworzonej strategii.
- ⇒ Na etapie instytucjonalizacji procesu niezbędnymi są:
  - **debata i konsultacje** nad pełnym projektem strategii
  - podjęcie **Uchwały** przez organ stanowiący JST
  - **upowszechnienie** pełnej informacji - o przyjętej strategii
  - przydział odpowiedzialności za realizację poszczególnych zadań z uwzględnieniem rezultatów działania i elementów motywacji
  - formalne przyjęcie dokumentów wykonawczych – **Zarządzeń**

Efektywność i skuteczność przyjętej strategii zależy od konsekwencji jej wdrażania

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Zasady polityki oświatowej JST

10. **Ważny jest proces tworzenia** – nasza strategia służy świadomej, efektywnej i trafnej realizacji zadań oświatowych – **jest gwarantem jakościowego rozwoju naszej oświaty**

Zarządzamy strategicznie

**Myśląc o jakości
naszej oświaty
- myślimy i działamy
strategicznie**

Zarządzamy strategią

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Sumując...

Zarządzanie strategiczne, to zarządzanie skuteczne w zmieniającej się rzeczywistości

*Zarządzając strategicznie należy oprzeć się na strategii
traktując ją
jako użyteczne narzędzie do realizacji celów*

Strategia, to proces** tworzenia i realizacji długookresowego planu, uzyskiwanie założonej pozycji względem otoczenia, względnie **trwały** lecz **modyfikowalny** stosownie do potrzeb **model działania**, którego konsekwentna i spójna realizacja stanowi podstawę skutecznego zarządzania, umożliwiające **osiągnięcie** zaplanowanych **celów

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Czym zatem powinno być zarządzanie strategiczne oświatą w JST?

Jakość naszej oświaty,
to nasz CEL

Drogą, którą musimy przemierzać, aby osiągnąć efektywny rozwój

Jeśli chcesz dojść tam, gdzie nigdy nie byłeś

Musisz iść drogą, którą nigdy nie szedłeś

Jeżeli nie ja?

to ...

Kto?

Jeżeli nie dzisiaj?

to ...

kiedy?

Zapraszam na przerwę 😊

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Finansowanie zadań oświatowych

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Finansowanie zadań oświatowych – zadaniem administracji publicznej

Oświata jest zadaniem publicznym o szczególnym znaczeniu i dlatego Konstytucja daje gwarancję, że nauka w szkołach publicznych jest bezpłatna.

Organizowanie oraz finansowanie zadań oświatowych jest jednym z zadań całej administracji publicznej

⇒ **rządu - *administracja rządowa***

⇒ **samorządu – *administracja samorządowa***

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej - art. 70

1. Każdy ma prawo do nauki.

Nauka do 18 roku życia jest obowiązkowa.

Sposób wykonywania obowiązku szkolnego określa ustawa.

Obowiązek zabezpieczenia środków finansowych na zadania oświatowe w budżecie państwa i samorządów

2. Nauka w szkołach publicznych jest bezpłatna.

Ustawa może dopuścić świadczenie niektórych usług edukacyjnych przez publiczne szkoły wyższe za odpłatnością.

Zasada adekwatności środków finansowych do realizowanych zadań

art. 167 - Konstytucji RP

1. JST zapewnia się udział w dochodach publicznych odpowiednio do przypadających im zadań.
2. Dochodami JST są ich dochody własne oraz subwencje ogólne i dotacje celowe z budżetu państwa.
3. Źródła dochodów JST są określone w ustawie.

Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego

- Dz. U. z 2017 r. poz. 1453 ze zm.

Ustawa przewiduje trzy instrumenty prawne dla zapewnienia JST dochodów adekwatny do realizowanych zadań:

- ⇒ **dochody własne**
- ⇒ **subwencje ogólne w tym oświatowa z budżetu państwa**
- ⇒ **dotacje celowe z budżetu państwa**

Mieszany model finansowania zadań oświatowych

W świetle przepisów Konstytucji, ustalanie podziału dochodów między państwo a samorząd terytorialny należy do kompetencji władzy ustawodawczej, wysokość subwencji oświatowej jest corocznie ustalana przez parlament w ustawie budżetowej. Przepisy gwarantują minimalną wysokość tej kwoty.

Subwencja oświatowa jest

- ⇒ nieodpłatną,
- ⇒ bezwarunkową i bezzwrotną

pomocą udzielaną samorządom z budżetu państwa.

O jej rozdysponowaniu JST decyduje samodzielnie, a niewykorzystane środki nie podlegają zwrotowi.

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

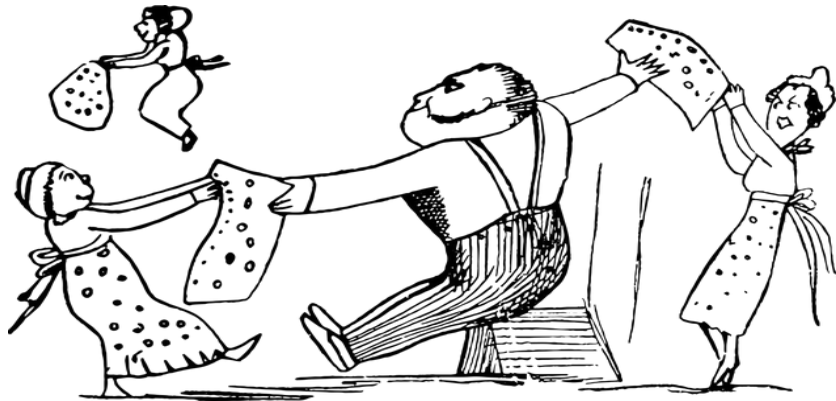

Jakoś czy jakość ?

*„Tak krawiec kraje
jak mu materiału staje”.*

**Jak to przystawie kojarzy się Państwu z finansowaniem
zadań oświatowych?**

Dyskusja
– prezentacja własnych stanowisk

czas -30 min.

Podsumowanie dyskusji

Niezależnie od wysokości
otrzymywanych kwot subwencji oświatowych

- JST mają swobodę
w sposobie realizacji zadań oświatowych

Wielkość subwencji oświatowej – ustawowo gwarantowana

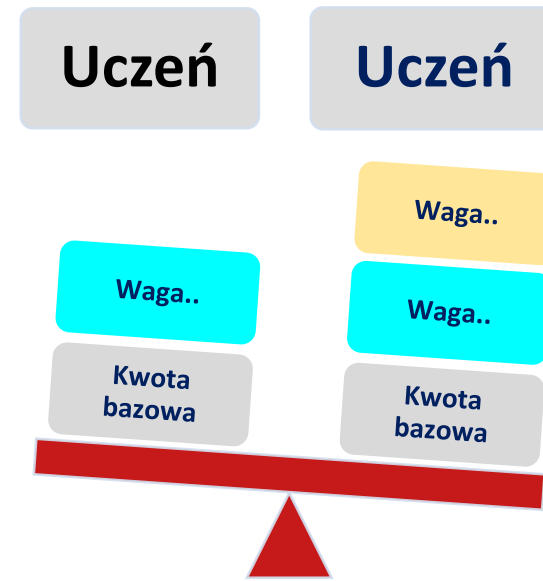
- ustawa o dochodach JST - art. 28

1. Kwotę przeznaczoną na część oświatową subwencji ogólnej dla wszystkich JST ustala się w wysokości łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, **nie mniejszej niż przyjęta w ustawie budżetowej w roku bazowym, skorygowanej o kwotę innych wydatków z tytułu zmiany realizowanych zadań oświatowych.**
2. Od kwoty, o której mowa w ust. 1, odlicza się 0,4% na rezerwę części oświatowej SO.

Zasada ogólna podziału subwencji oświatowej

- Pieniądz idzie za uczniem

Co to oznacza ?

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Zadania oświatowe finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa

Są to transfery finansowe ściśle **powiązane z realizacją określonego celu polityki państwa**. Stanowią one najsilniejszą formę wpływania państwa na realizację polityki państwa w terenie.

W polskim systemie oświaty, mamy do czynienia z dwoma rodzajami dotacji z budżetu państwa dla JST:

1. Dotacje celowe - na realizację zadań z zakresu administracji rządowej
– **100% wydatków + 1% na obsługę**

⇒ *dotacja podręcznikowa*

2. Dotacje celowe - na realizację zadań własnych JST
- **obowiązek wniesienia co najmniej 20% wkładu własnego**

⇒ *dotacja na pomoc materialną uczniów*

⇒ *dotacja na zwiększenie liczby miejsc wychowania przedszkolnego*

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Proszę w swoich grupach dokończyć zdania .....

- 1. Ucznia zdolnego motywujemy poprzez .....**
- 2. Ucznia z problemami rozwojowymi wspieramy poprzez ...**
- 3. Dyrektorów i nauczycieli motywujemy poprzez .....**
- 4. Umiejętności nauczycieli doskonalimy poprzez .....**

Prezentacja wypracowanych odpowiedzi - dyskusja podsumowująca

Jakość czy Jakość ?

Aspekt finansowy

Planowanie budżetu z uwzględnieniem formy finansowania danego zadania oraz zabezpieczenia wydatków zgodnie z przepisami prawa oświatowego

Ile planujemy na wybrane zadanie oświatowe?

Aspekt merytoryczny

Realizacja zadań oświatowych z uwzględnieniem celowości, rzetelności i gospodarności

Plan strategiczny podstawą podziału środków finansowych ... w JST

- cele postawione zadaniom
- wskaźniki i mierniki przypisane zadaniom
- oczekiwane efekty realizacji zadania

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Debata publiczna o finansowaniu zadań oświatowych

Jak osiągać jakość?

Jak finansować zadania oświatowe by osiągać zakładaną jakość?

Najlepsze systemy oświatowe mają dwie wspólne cechy;

⇒ Indywidualizacja procesu nauczania.

⇒ Dobrze zmotywowany zespół nauczycieli o wysokich kwalifikacjach zawodowych – ciągle doskonalący swoje umiejętności.

Budżet jako środek do realizacji strategii – planu strategicznego dla oświaty

Celowość - co jest moim celem ?

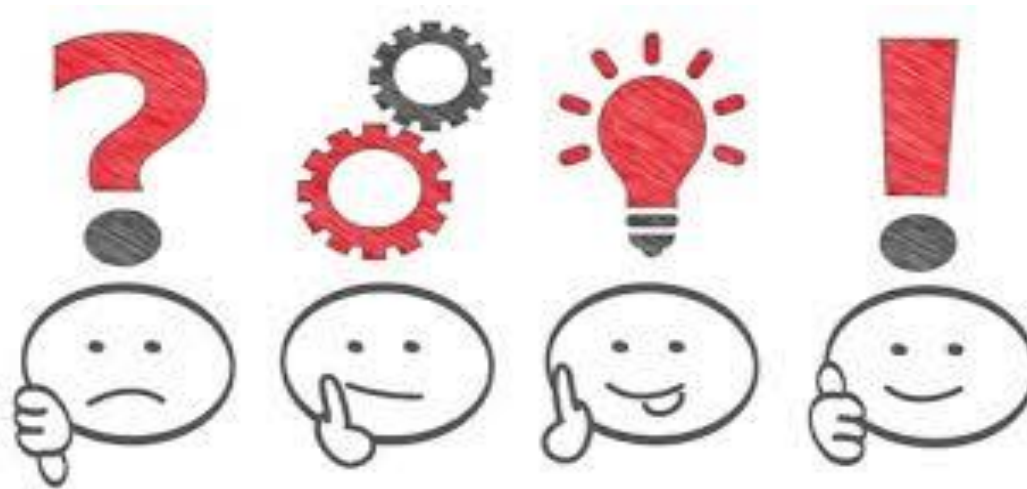
Rzetelność - jak sprawdzam jakość w moim systemie oświaty?

Gospodarność - na czym polega moja gospodarność
w finansowaniu zadań oświatowych ?

- 1) Czy oprócz danych finansowych samorząd monitoruje także efekty poniesionych wydatków?
- 2) Jeżeli tak, to w jaki sposób?
- 3) Które dane są najważniejsze do oceny efektywności?

Podsumowanie

W jakim zakresie zajęcia zmieniły moje myślenie o finansowaniu zadań oświatowych?

Czego chciałbym się dowiedzieć o finansowaniu zadań oświatowych na kolejnych modułach szkoleniowych?

*Dziękuję Państwu za uwagę
do zobaczenia jutro 😊*

